

Dnr G 213 980/10

Studieplan för forskarutbildningen i kognitionsvetenskap vid IT-fakulteten vid Göteborgs Universitet

Studieplanen är fastställd av IT-fakultetsnämnden vid Göteborgs universitet 2010-03-18.

1. Ämnesbeskrivning och mål för utbildningen

Ämnet kognitionsvetenskap omfattar gränsområdet mellan språk, semantik, information, interaktion, kognition och kommunikation. Ämnet ligger i skärningsområdet mellan samhällsvetenskapliga, naturvetenskapliga, medicinska, tekniska och humanistiska ämnen. Forskarutbildningen i kognitionsvetenskap har som mål att ge fördjupade kunskaper, teoretisk och metodisk skolning samt erfarenhet i att analysera och behandla vetenskapliga problem i sådan omfattning att den som genomgått utbildningen har förvärvat förmåga till självständigt vetenskapligt arbete i ämnet eller annan verksamhet, däribland särskilt undervisning där det ställs stora krav på vetenskaplig insikt.

Forskarutbildningen inom kognitionsvetenskap syftar till att ge den forskarstuderande:

- förmåga att identifiera och formulera vetenskapliga frågeställningar;
- förmåga att kritiskt och självständigt planlägga, leda, slutföra och presentera forsknings- och utvecklingsarbete inom ämnesområdet;
- kunskaper och färdigheter i empiriskt arbete och forskningsmetodik;
- fördjupade kunskaper i teoribildning relevant för ämnet, samt färdighet i att använda och utveckla teorier i det egna forskningsarbetet;
- förmåga att i skriftlig och muntlig form delta i vetenskapliga diskussioner på en internationell arena inom ämnets vetenskapliga samfund;
- förmåga att kritiskt och konstruktivt granska kollegors arbete med respekt.

2. Behörighet

Behörig att antas till forskarutbildning är den som uppfyller dels villkor för grundläggande behörighet, dels villkor för särskild behörighet.

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som:

1. har avlagt en examen på avancerad nivå;
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng (hp), varav minst 60 hp på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Särskild behörighet

För antagning till forskarutbildning i kognitionsvetenskap krävs, förutom grundläggande behörighet, antingen betyg över kurser om 90 hp i kognitionsvetenskap eller särskild

behörighet till forskarutbildning i något kognitionsvetenskapligt relevant ämne (exempelvis psykologi, filosofi, lingvistik, datavetenskap, informatik, pedagogik, neurovetenskap).

För behörighet krävs vidare att sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att gå igenom utbildningen.

Doktorand som är antagen enligt alternativet särskild behörighet till forskarutbildning i något kognitionsvetenskapligt relevant ämne kan i examensbeviset få beteckningen kognitionsvetenskap med inriktning mot detta ämne.

3. Antagning och urval

Grunden för urval bland behöriga sökande till forskarutbildning är förmågan att tillgodogöra sig utbildningen, speciellt hur denna förmåga dokumenterats i uppsatser och i den projektbeskrivning över det tänkta avhandlingsämnet som skall ingå i ansökan.

Till forskarutbildning får endast antas det antal doktorander som kan erbjudas godtagbara villkor i fråga om handledning och studievillkor i övrigt. Dessutom fordras att finansieringen av forskarstudierna är ordnad och att den är godkänd av fakultetsnämnden.

4. Utbildningens uppläggning

Forskarutbildning i kognitionsvetenskap innebär fyra års heltidsstudier (240 hp) för doktorsexamen och två års heltidsstudier (120 hp) för licentiatexamen. Utbildningen omfattar dels ett antal kurser (105 hp, för lic 60 hp), dels en vetenskaplig forskningsuppgift redovisad i en doktorsavhandling (135 hp) respektive licentiatuppsats (60 hp).

5. Kurser

För licentiatexamen omfattar utbildningen en kursdel om 60 hp och en uppsats om 60 hp, tillsammans 120 hp.

För doktorsexamen omfattar utbildningen en kursdel om 105 hp och en avhandling om 135 hp, tillsammans 240 hp.

En doktorand som vid en högskola inom landet har gått igenom en del av forskarutbildningen i samma ämne med godkänt resultat har rätt att tillgodoräkna sig detta. En doktorand får också medges rätt att tillgodoräkna sig utbildning vid en utländsk läroanstalt.

Prövning huruvida en tidigare utbildning skall tillgodoräknas ankommer på huvudhandledare.

Högskolepoäng som ingår i förkunskapskraven får inte tillgodoräknas i forskarutbildningen.

Undervisning meddelas genom lärarledda kurser (i mån av resurser och behov), seminarier och handledning. Aktivt deltagande i seminarier under minst sex terminer, i regel hela utbildningstiden, är obligatoriskt. Detta gäller såväl arbetsseminarier där forskarstuderande presenterar sitt arbete som Kollegium SSKKII:s seminarier. I regel skall de forskarstuderande delta i för ämnet och den studerandes inriktning relevanta kurser vid olika ämnesinstitutioner.

Kurserna är avsedda att ge breddning och fördjupning av kunskaper enligt den målsättning som angetts ovan. De verk som skall ingå i kurserna väljs i samråd med handledaren.

Fakultetsgemensamma kurser och kurser i olika forskarutbildningsämnen tillgodoräknas efter samråd med handledaren.

Symposier, forskarkurser under sommaren och konferenser av olika slag kan på ett värdefullt sätt komplettera undervisningen.

Kurserna i forskarutbildningen omfattar totalt 105 hp och kan indelas i två block:

- Obligatoriska kurser (45 hp) (för licentiatexamen 45 hp)
- Valfria kurser (60 hp) (för licentiatexamen 15 hp)

Om studenten läser med inriktning mot annat, kognitionsvetenskapligt relevant ämne (jfr §2), skall minst 20 hp läsas inom det ämnet.

Obligatoriska kurser omfattar Metod 22,5 hp, Teori 22,5 hp.

Valfria kurser fastställs i samråd med handledare.

I kursdelen kan universitetspedagogisk kurs inräknas.

Kurskraven fastställs separat för respektive kurs.

För varje kurs som ingår i forskarutbildningen bestäms formerna för kunskapsredovisning av ansvarig lärare/handledare. Sådan redovisning kan ske genom att delta aktivt i kursen samt författa en uppsats eller fullgöra muntliga eller skriftliga prov inför lärare som utses genom handledaren. Om en forskarstuderande på egen hand läser en kurs sker examination genom uppsats i tillägg till muntlig och/eller skriftlig redovisning av läst litteratur. Kurserna bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

Det är i allmänhet lämpligt att genomgå kurserna under forskarutbildningens tidigare del.

6. Individuell studieplan

Vid studiernas början upprättar den studerande och huvudhandledare en individuell studieplan för studiegången. Planen skall fastställas enligt de regler som gäller vid fakulteten och revideras minst en gång årligen.

7. Avhandling

Licentiatexamen

I uppsatsen skall doktoranden dokumentera tillfredsställande insikter i vetenskaplig teori och metod samt viss självständig behandling av ett vetenskapligt problem. Ämne för uppsatsen väljs i samråd med handledaren. Uppsatsämnet bör väljas så att uppsatsen kan utgöra ett förarbete till eller en del i en doktorsavhandling. Varje problem vars behandling och lösning bygger på ett vetenskapligt studium av ämnet i vidare mening kan komma ifråga.

Licentiatuppsatsen kan utformas som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiuppsats), eller som en sammanfattning av vetenskapliga uppsatser, av sådan kvalité att de kan publiceras i väletablerade vetenskapliga tidskrifter och konferenser, som

den studerande har författat ensam eller gemensamt med annan person (sammanläggningsavhandling).

Om uppsatsen är en monografi skall den kvalitetsmässigt ligga på en sådan nivå att den bedöms uppfylla rimliga krav för att i sin helhet eller i sammandrag antas till publicering i vetenskaplig tidskrift eller publikationsserie av god kvalitet.

Licentiatuppsatsen ventileras vid offentligt seminarium, varvid den granskas av en opponent.

Vid bedömningen av uppsatsen tas hänsyn till såväl dess innehåll som seminariediskussionen. Uppsatsen bedöms liksom kurserna med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

Doktorsexamen

I avhandlingen skall doktoranden dokumentera goda insikter i vetenskapligt arbetssätt och forskningsläget samt självständighet vid behandlingen av vetenskapliga problem. Ämne för avhandlingen bestäms av doktoranden i samråd med handledaren. Avhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanfattning av vetenskapliga uppsatser, godkända för publicering i väletablerade vetenskapliga tidskrifter och konferenser, som den studerande har författat ensam eller gemensamt med annan person (sammanläggningsavhandling). Avhandlingen skall vara baserad på ett självständigt forskningsarbete och vara av betydelse för forskningen på området.

Licentiatuppsats kan ingå som en del i doktorsavhandlingen, antingen omarbetad eller i oförändrad form.

Doktorsavhandlingen försvaras vid en offentlig disputationsakt. Vid bedömningen av avhandlingen tas hänsyn såväl till dess innehåll som till försvaret. Avhandlingen bedöms liksom kurserna med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

8. Fordringar för examen

Licentiatexamen

Fordringarna för licentiatexamen omfattar totalt 120 hp, varav 60 hp i forskarutbildningskurser och 60 hp i licentiatuppsatsen.

Doktorsexamen

Fordringarna för doktorsexamen omfattar totalt 240 hp, varav 105 hp i forskarutbildningskurser och 135 hp i avhandlingen.

9.Handledning

Den som antagits till forskarutbildning har rätt till handledning: heltidsstuderande under fyra år för doktorsexamen, under två år för licentiatexamen; deltidstuderande i samma omfattning fördelat på motsvarande längre tidsperiod. För varje studerande ska utses en huvudhandledare och en biträdande handledare. Huvudhandledaren skall i normalfallet vara docentkompetent och ha genomgått handledarutbildning.

10. Övergångsregler

Doktorand som har påbörjat sin utbildning på forskarnivå enligt annan studieplan har rätt att fullfölja sin utbildning enligt denna studieplan.

11. Övriga anvisningar

Vid heltidsstudier beräknas doktorsexamen normalt omfatta fyra år och licentiatexamen två år. Den studerande skall regelbundet redovisa sina studieresultat och planer.

I övrigt hänvisas till gällande lagar och förordningar gällande forskarutbildning, Göteborgs universitets övergripande regler för forskarutbildning, samt fakultetens regler och policy för forskarutbildning.